

PROBLEM DVOJEZICNOSTI

Ali eksistira kak problem dvojezičnosti? In če eksistira, ali je vreden kakšne posebne pozornosti? Obmejna prelivanja različnih jezikovnih skupin in migracije najrazličnejših vrst so staro zgodovinsko dejstvo in dvojezičnost je njihova posledica.

Kot v mešanču trčijo znaki dveh ras in ga po bioloških zakonih po svoje izoblikujejo in mu določijo barvo polti in temperament, tako dvojezičnik deleži na dveh kulturah, saj je najvažnejši pomočnik kulture jezik. Takšno stalno deleženje na dveh kulturah nujno zapusti na dvojezičniku sled. Dvojezičnik misli v jeziku, ki ga trenutno rabi, to se pravi, črpa iz živega jezika in ne prevaja. Ali je mogoče koreniniti v dveh kulturah? Ali je človek, ki uporablja dva jezika, kaj drugačen po idejah, čustvih in hotenjih? Ali je dvojezičnik kulturno in socialno okrnjen ali pa nasprotno nadkriljuje enojezičnika?

Vprašanja, ki jih ni lahko odgovoriti. Prvič, ker vpliv jezika na človeka in družbo ni razčiščen, čeprav se veliko piše o tem. Drugič je vpliv dveh jezikov lahko medsebojno oplajajoč ali je mogoče vsaj v nekaterih pogledih negativen, kar je žal še manj raziskano. Nacionalist utegne trditi, da je posledica mešanja jezikov kulturna povprečnost in brezbržnost in odtod nezavednost in neodločnost. So to poteze, ki jih dejansko lahko opazamo pri dvojezičnikih. Svetovljan je nasprotno prepričan, da je brezbržnost v resnici samo strpnost in da je povprečnost omejena le na tiste, ki bi tudi v eni sami kulturi ne dosegli višjega nivoja. V mnogočem sovpadajo problem dvojezičnosti z vprašanjem narodne zavednosti. Mnogokrat se dogaja, da emigrant jezika nove domovine ne asimilira, kot bi njemu samemu bilo prav, ker se — podzavestno morda — boji, da bo s tem grešil nad materinščino. V obmejnih pasovih so družine, ki iz napačne zavednosti nočejo govoriti jezika sosedov. Drugi ekstrem vodi do zatajitve narodnosti: sin se je bahal pred očetom s svojo nemščino, dokler ga niso grablje udarile po zobeh in je zaklel po kranjsko. ("Proklete grablje") so stale v čitankah in v marsikom zbudile odpor do učenja nemščine. V Pregljevi mohorjevki "Umreti nočejo" ženica ne more kupiti vozovnice, ker nemščine ne zna: Konflikt med jezikom prebivalstva in "uradnim" jezikom zavojevalca. Dvojezičnik pa stoji vselej tam, kjer se jeziki mirno ali nasilno previrajo in izrivajo.

Dvojezičnik redkokdaj oba jezika enako obvlada in ju enakomerno uporablja. Med emigranti je opazati primere popolne opustitve starega jezika in na drugi strani absolutno nezanimanje za jezik prebivalstva, med katerim se je emigrant naselil. Prav za prav tu ne gre za emigranta, ker naseljenec misli, da je prinesel staro domovino s seboj. Domače in družabno občevanje je v starem jeziku, zaposlitev si najde v podjetju, kjer govorijo njegov jezik, otroke pošilja v svoje šole. Gre v bistvu za kolonizacijo, tudi če politično nima te oblike. Poseben primer je "dvojezičnik", ki si je ustvaril svoj jezik, mešanico starega in novega jezika. Tipična za to je italijanska emigracija v latinski Ameriki. Kajpak se to dogaja le v kulturno nižjih plasteh in podobnost jezikov pomaga, da se emigrant s svojo mešanico lahko sporazume med rojaki in v novem svetu.

Problem dvojezičnosti je torej dvostranski: zadržanje subjekta spričo jezikov, ki jih hote ali posili uporablja, ter vpliv stalne rabe dveh jezikov na posameznika in družbo.

K. R.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Šesti kulturni večer

Prireditve filozofskega odseka

V soboto dne 5. julija točno ob sedmih zvečer
v salonu Bullrich, Sarandi 41

Prof. Karel Rakovec

PSIHOLOŠKA IN SOCIOLOŠKA ANALIZA
DVOJEZICNOSTI

Po predavanju debata. — Posebnih vabil ni.

Kritik Andre Rousseau poroča v pariškem Figaru o argentinskem pisatelju Borgesu. Prva knjiga tega pisatelja je v francoščini izšla v letu 1951. Vsi so ugotavljali, da Borges ni povprečen pisatelj, vendar je že tedaj razočaral. Sedaj je v knjigarnah Pariza druga zbirka njegovih del.

"Mogoče pričakujemo preveč od južnoameriških pisateljev. Vsi vemo, da morajo biti zakladnice južnoameriške duhovnosti globoke in neizčrpne. Kje je lirika te zemlje, genij narave in instinkta, kje je poezija, ki bi se morala dvigniti visoko! Toda pri novih delih J. L. Borgesa še nisem odkril ničesar takega. Zato sem nezadovoljen nad njegovimi spisi, ki leže pred menoj.

In pri tem je Borges osebnost, ki je nad vse bogata. V uvodu pišejo, da bi se bilo treba zelo potruditi, ako bi hoteli ugotoviti, kateremu rodu pripada. V njem je španska, angleška in portugalska kri. Ne moremo ga prisoditi nikomur: ko je bil otrok, je odšel v Švico, kjer je bil potem vsa študijska leta. Sam meni, da je pisatelj "evropskih kulturnih smeri".

Ali je zato v njem kaj več univerzalnosti? Tega ni, kakor ni tistega, kar bi ga vključilo v eno samo domovino.

Kar prišlo mi je pod pero: Borges ni pisatelj svojega okolja; je ustvarjalec del, ki ne spadajo med umetniške kreacije, ampak so stvaritev intelekta... Intelekt se sprehaja daleč od sveta, v katerem živi...

Iz njegovih del ni diha tisto, kar s tega kontinenta pričakujemo; kozmopolitizem mednarodnih literarnih šol se pomnožuje z deli še enega kozmopolita — brez duha in vsebine južnoameriškega kontinenta.

Šesti kulturni večer

Prireditve filozofskega odseka
v soboto 5. julija točno ob 7 zvečer
v dvorani Bullrich, Sarandi 41

Predava prof. Karel Rakovec
PSIHOLOŠKA IN SOCIOLOŠKA
ANALIZA DVOJEZICNOSTI

Sedmi kulturni večer

Prireditve literarnega odseka
v soboto 19. julija točno ob 7 zvečer
v dvorani Bullrich, Sarandi 41

Predava dr. Tine Debeljak
SEDAMDESETLETNICA
DOMA IN SVETA

Gledališki odsek Slovenske kulturne akcije je priredil dne 21. junija svoj prvi letošnji večer. Prireditelj je imela naslov *Igralci v igri* in se je vršila v prijazni dvorani kolegija Ave Maria. Tu je režiser Jeločnik pokazal igralce v nekaterih monologih ali dialogih, ki jim najbolj odgovarjajo. Vsak igralec se je kar najbolj vživel v svojo vlogo in nam s svojo igro pokazal, kako je treba oživeti mrtvo vlogo v lastni osebnosti.

Sporod je obsegal tri dele. Prvi del je bil povzet iz klasike, ali vsaj zgodovinskih tem. *Vanda Majcen-Martelanc* je zaigrala vlogo Elektro iz Ajshilove Orestide, prizor, ko Elektra moli za maščevalca in najde Orestove sledi ob grobu očeta.

Temu je sledil Sofokles z Antigono. Kreon: *Maks Borštnik* in Hajmon — *Frido Beznik* sta izdelala prizor, ko stopi mladi Hajmon nasproti očetu Kreonu zaradi obsodbe Antigone.

Shakespeare je bil zastopan z dvema monologoma. *Marija Kutnar-Jeločnikova* je oživila Katarinin sklepni monolog in Ukročene trmoglavke, in *Pavči Maček-Eiletz* je prebresljivo podala Ofelijino blaznost. Naslednji prizor — Ivana Arška in angel iz Anouilhovega škrjančka — je močno podala *Nataša Zajc-Smersujeva*.

Za sklep prvega dela je bil določen Pregelj z Azazelom in sicer tisti prizor, ko Joel — *Maks Borštnik* zapeljuje Juda — *Nikola Jeločnik*, naj izda Gospoda.

Po kratkem odmoru se je začel drugi del, ki je zajemal moderna dela z moderno problematiko. Prizor iz Mauriacove drame *Zlosrečna ljubezen* sta igrali *Pavči Eiletz* in *Marija Jeločnik*. Ena sestra ima moža, ki je ne ljubi, a ljubi drugo sestro, ki pa se zaveda, da on ne more biti njen.

Na vrsto je prišel tudi Sartre, prvič med Slovenci v tujini... Dejanje njegove drame *Umazane roke*, ko Hugon ubije Hördereja iz ljubosunja in razočaranja, ne pa iz partijske pokorščine, so si razdelili vloge Hördere — *Nikola Jeločnik*, njegov sekretar Hugon je bil *Jože Rus*, Jessica, Hugonova žena *Nataša Smersu* in Slick, borec, *Frido Beznik*. Monolog iz O'Neillove drame *Žalovanje* pristoji Elektri je podala *Vanda Martelanc*, ko izziva svojo hčer.

Drugi del je zaključil osrednji prizor Greenovega *Living room*, ko se Rose razočarava in trpeča zastruji. Starega strica duhovnika je igral *Jože Rus*, Rose Pemberton *Pavči Eiletz*, Heleno *Nataša Smersu* in teto Terezo *Marija Jeločnik*.

Tretji del je obsegal enodejanko Čehova, *Labodji spev*, ko se star igralec in šepetalec spoznata, da sta stara in ne moreta več igrati. To izredno lirčno delo sta igrala *Jože Rus* kot igralec in *Nikola Jeločnik* kot šepetalec.

Vse prizore je uvajal Maks Nose, ki je v kratkih besedah pojasnil delo in vsebino. Sceno je scenograf *Marijan Eiletz* zamislil preprosto, v klasičnem delu stopnice in kak steber, pozneje le miza, divan in stoli. Veliko je bilo doseženega s svetlobnimi efekti.

Večer je bil lep izraz, koliko se naši igralci zmorejo vživeti v delo in vlogo, obenem pa je bil podan nekak pregled čez klasiko in moderno dramatiko.

Prav je zaključil napovedovalec — Igre je konec, naj živi igra!

NOVAČANOV HERMAN CELJSKI NA EMIGRANTSKEM ODRU V BUENOS AIRESU

Igralska družina *Ciudadelski oder*, ki ga vodi I. Špeh, bivši učenec igralske šole v Ljubljani, je predstavila v nedeljo 29. 6. v veliki dvorani v San Justo Novačanovo zgodovinsko igro *Herman Celjski*. Avtorja, ki je živel in umrl med nami v Argentini, se je spomnil z uvodnimi besedami pisatelj dr. Jože Kri-

obrazi in obzorja

Vsi, ki so se udeležili zadnjega nastopa Gledališkega odseka v okviru SKA, so odhajali z občutkom, da so gledali nekaj plemenitega, globokega, nekaj živega in — predvsem lepega. Občutili so vtis gledališke umetnosti. Teatra. Če smo lani videli iste osebe v podajanju recitacij, so se zdaj predstavile v igri igre. S pravimi izbranimi nastopi, kakor nastopajo na primer študentje dramatskih seminarjev na koncu svojega študijskega leta. Hoteč poudariti prav to misel ob priliki zadnjega nastopa te skupine, smo se obrnili na režiserja *Nikola Jeločnika* z nekaj vprašanji, kajti zdi se nam, da nastop zasluži več pozornosti v javnosti, kakor pa mu je prisojeno. Ko sem režiserju izrazil ta svoj prvi in najgloblji vtis ob nastopu, mi je odgovoril:

"Zahvaljen za misel: zadel si v polno. Predstava je bila plod načrtnega, doslednega, zvestega in zavestnega študija, priprave in zaglobitve. To je bil tudi osnovni njen namen, to vodilo, ki nam je dajalo smer v pripravah. Ko smo osnovali Gledališki odsek, smo mu tudi postavili osnovno načelo, ki nam je zdaj vodilo že skozi pet let. Naj ostane tudi zanaprej! Namreč: rast in plemenjenje slovenske gledališke umetnosti. Ne drznem si trditi, da je kdor koli med nami igralec-umetnik. A stremljenje in teženje vsega dela, snovanja in ustvarjanja v odseku igre gre nujno in bistveno v smer resnične gledališke umetnosti, tedaj teatra! Potrebo po akademski gledališki umetnosti smo poudarjali od vsega početka. Uspeli smo pred tremi leti, ko smo začeli s pripravami za Eliotovo "The Cocktail Party", vsaj z uresničenjem *dramskega seminarja*. Ta je v polnem zamahu. Sad teh prizadevanj so vse naše dosedanje predstave. Še v posebni meri pa lanskoletni večer "Umetnost recitacije" in letošnja predstava "Igralci v igri". Naši ustvarjalci v Gled. odseku so načelno zavrgli vsakršni diletantizem. Gre nam resnično za — gledališče. Tega skuša nuditi — v likor zmore in kakor omogočajo možnosti. Poudarjali smo že in ne bomo nehali: če hočemo ohraniti slovensko besedo v zamejstvu živo, nam je potrebno, nujno potrebno — *slovensko gledališče*. Sicer nam bo beseda še bolj slabela. Beseda mora med nami živeti v svoji najvišji zlahtnosti — na odru, če hočemo, da obstane."

Kot sem omenil, nas je zanimal tudi izbor odlomkov kot tak, se pravi tudi kot literarni problem, kajti v kratki dobi večera smo se seznanili s slavnimi odlomki svetovnih klasikov. Si ga sestavil po kakšnem notranjem sistemu?

"Sporod je bil izbran pod vidikom večera. Vse odlomke, ki smo jih pozneje izvajali, so si igralci sami izbrali: po tem, kar kdo sebi in svojim ustvarjalnim možnostim najbližje čuti; po tem,

kako bo najlažje razlagal in izkazal svoj igralski značaj in esenčil svojo poetično ustvarjalno zapeljivost. Da so klasiki v tem sporedu nosilci prapor — nič čudnega. Vsaka šola, kakršen resen študij, pa naj bo v katerikoli umetnosti, mora nujno graditi na klasičnih. Tudi gledališče tako! V izavanju te nujnosti je velika pomanjlost tukajšnjih argentinskih gledalcev. Šol. Slovenskemu gledališkemu čutu antični in klasični teater že po naravi blizu. Ne vem, zakaj, a je tako. V naša gledališka zgodovina je prezgovni dokaz tej trditvi. Kaj nam nista Shakespeare in Molière, pa dodajmo še skla, naravnost domača, skoraj bi dala — že ljudska avtorja?... Da naša igralska skupina za res trdno gradi na klasičnih, je dokaz tudi njeno upodabljanje likov modernih, bodi domačih kot svetovnih avtorjev."

Kje pa si dobite prevode? Ne spominjam se, da bi bil kdaj bral, kajti tudi odlomki iz Orestide mi ne zde znani, čeprav sem svoj čas sam "igral" v njej v zavodski predstavi Omerzovega prevoda.

"Res! Z izbiro predstave, ki so si ga zaželeli igralci, smo se morali potruditi tudi za polno vredne prevode, če smo jih hoteli dovolj. *France Pappež* je bil tisti, ki nam je nudil prevod iz Ajshilovih "Orestide". Omenim, ker je vredno omeniti, da nam je prevajalec Eliota — že poslovenjen — v pesniškem prevodu *celotna Ajshilova trilogija*. Sam sem prevedel Greenov "Living Room", Sartreja "Umazane roke" in J. Anouilhovega "Škrjanček". *Marko Martelanc* je poskrbel za prevod odlomka iz drame "Freganjanji", ki je drugi del E. O'Neillove svetovnoznane trilogije "Žalost pri Orestidi". *Marko Martelanc* se je s tem delom komu uvrstil med naše tukajšnje gledališke prevajalce. Prikažemo! Odlomek iz Fr. Mauriacove drame "Les mal aimés" je poslovenila *Marko Kutnar*. Iz vrst gledalcev smo čuli glasove, da bi želeli dramo videti v celoti: prevajalca čaka tedaj hvaležna publika, igralci pa naj skoraj zadosté oprejeni želji občinstva. Menim namreč, da "Zlosrečna ljubezen", kot smo nazvali to dramo v slovenski, prav nič ne zaostaja za "Asmodejem": po notranji elementarni dramatski razgrizenosti to Mauriacovo visoko dramo stvaritev celo prekaša! Antona Čehova "Labodji spev" je prvo delo tega klasičnega začetnika modernega gledališča, ki ga je nudil kak slovenski oder v Ameriki. Shakespeare je seveda županček. Pregelj pa je seveda njegova beseda. Kako se Ti je zdel v tej družbi?"

Vesel sem bil, da si tudi njega uvrstil med svetovne dramatičke. Prav nič nismo čutili v njem tistega slovenskega provincializma, ki se nam očita. Je pač odlomek iz Azazela, ki je svetovni problem. Judeževa odločitev k izdaji, podana v tem dvogovoru, je dramatska prav v Mauriacovi maniri. Nič ni padel iz okvirja. Še to: V čem pa je obstajala tvoja režijska naloga? Glavni moj vtis v režiji je bil ta, da prehajaš tudi ti iz svojega znanega patosa v neko umirjenost, vsakdanjost, kakor se je pokazalo pri Greenu in tudi Čehovu.

"Osnovna režijska zamisel pri tem nastopu je bila prav za prav igralčeva zamisel, ki si je odlomek sam izbral in ga tudi uprizoril po videnju svoje osebnosti. To so bili monologi, a tudi dvogovori, ko je pritegnil v igro še soigralca. Moja režijska naloga je bila predvsem samo: *vskladiti vse režijske zamisli, povezati jih v harmonično povezavo in nuditi občinstvu zaključeno celovečerno gledališko predstavo*. Da sem se v notranji povezavi skušal držati Hamletovega načela: "Odpravimo napadni patos", si opazil in mislim, da smo v Greenovi in Mauriacovi sceni že precej iz njega. Predvsem pa sem hotel približati gledališče gledalcu po moči igre in besede, kretnje in barve. Zato sem izbral tudi kostume. V veliko pomoč nam je bil tudi scenograf, arhitekt *Marijan Eiletz*, ki se že od Eliotovega Cocktilla poglablja v naše delo in zna z najmanjšimi, tako pomanjkljivimi sredstvi, ki jih premoremo, izvesti sme, režiji in igranju skladne ter vabljive učinke, tako v sceni, v luči in še posebej v izbrani barvi. Kot nenadomestljivi tehnik pa naše delo z vso prizadevnostjo že tri leta spremlja *Tine Debeljak ml.*, nemajhen trud, ki terja resnično sposobnost in nič manj široke razgledanosti: oboje smo v Tinčku našli v polni meri."

Lepo, da se spominjaš svojih sodelavcev, sem rekel režiserju, toda povej mi zdaj raj, kaj pripravljáš za bodočnost?

"Za "prvo" bodočnost Linhartovega Matička, ki se ženi, za "drugo" pa, če Bog da, krstno predstavo novega izvirnega slovenskega dela... Če Bog da, pravim in to naj ti bo dovolj."

Zdi se mi, da niso odveč te misli za tiste, ki so videli nastop *Igralci v igri* in so bili, rekel bi — priče — enajstim predstavam in sedmim novim dramatskim pisateljem, ki so zdaj prvič šli čez slovenski emigrantski oder! Lep izbor močnih dramatskih fragmentov in lepih odrskih likov skromne skupine igralcev, ki so se morali tudi po trikrat v največji naglici premaskirati, da so lahko spreminjali svoje like po ukazih pisatelja in svojega notranjega igralskega instinkta. V začetku sta talent in študij... in temu sledi uspeh... ki je bil v tem nastopu v primerju s prejšnjim kar nazorno viden.

T. Debeljak

vec ter predstavo posvetil njegovemu spominu. Predstava, ki zahteva ne samo mnogo truda, temveč tudi mnogo oseb, je uspela v glavnih nosilcih dejanja predvsem z igro žida (g. Urh), kraljice Barbare (n. ša ustvarjalna članica ga. Zajc-Smersujeva) in Veronike (gdč. Grunovca), pa tudi Hermana (g. Perharčič), kaplana (g. Špeh) in dobrosrčnega fratra (g. Hribovšek). Bogati kostumi so mnogo pripomogli k zgodovinski slikovitosti tega slovenskega dela, ki je verjetno bilo tokrat prvič predstavljeno na kakšnem slovenskem emigrantskem odru. Udeležba je pričala o ugledu velikega dramatika med nami, in aplavz občinstva o zadovoljstvu, ki sta ga mu dala avtor in igralska družina. Tako je vsaj Ciudadelski oder dal posmrtno priznanje umrlemu emigrantskemu dramatik, kakor bi ga Slovenci v Buenos Airesu že zdavnaj morali dati v še impozantnejši in reprezentativnejši obliki.

odmevi

"*Svobodna Slovenija*" je v št. 24 z dne 12. junija objavila kritično poročilo o knjigi Stanka Kociperja. Na božji dlani. Poročilo je napisal — jkc. Med drugim pravi:

"...To je prva iz vrste knjig, ki jih ima pisatelj Kociper v zasnovi... Blagoslov Kociprovemu peresu: slovenski zamejski literaturi se obetajo lepi sadovi. Celota del In svet se vrti naprej bi bila torej velika epopeja slovenskega naroda... in prav to dovoljuje pisatelju svobodno kompozicijo, širokost, lastne vloške..."

Roman prične s prelepim opisom obredov cvetne nedelje med goricami... tu so veličastne scene iz preseljevanja... pisano z močjo peresa umetnika, pristno doživeto, naravno... Kompozicija romana je kronološka, vendar napeta od začetka do konca, polna, privlačna.

Kociprov roman ni razpravljanje o vzrokih narodne nesreče, niti filozofiranje o njenih posledicah... roman je v izredno lepi besedi opisano življenje goričanskih ljudi in njegovih gor in v prvih tednih okupacije... z vseni drobnimi dogodki, ki so razgrnili žalost in poplah čez slovenski svet, obenem pa verna slika dni molčeče, v vrtinec potegnjene Ljubljane...

Kakor so njegovi ljudje pristna podoba goričanskega sveta, brez olepšavanja ali zakrinkavanja njihovih slabosti, tako je tudi temu prikladen jezik. Nič izumetničen, nepričen, poln svojiskih lokalnih posebnosti, kakor so jih polna vsa Kociprova dela... To je Kociprova velika odlika, da je kljub času in razdalji ohranil polnokrvno značilnost in svojskost svojega domačega izraza... Knjiga je posejana z lepimi opisi pomladi iz zgodnjega poletja... človek ob branju čuti puhtečo rast, cvetoči zrak med goricami...

Kociper se je z velikim naporom skušal otresti pristranske sodbe in slikati v svojem romanu ljudi take kakor so se v resnici pojavljali. Videl je njihovo sončno stran z dobroto in ljubeznijo v srcu kakor tudi senčno z grobostjo in živalsko slo...

Kociprov roman ni kaka visoka literatura... je pa Kociprov roman branje, ki ga bodo v vseh naših domovih radi prebirali tako zaradi aktualnosti kakor tudi zaradi preprostega načina pisanja (pa zaradi tega še ni večerniško) in našli v njem poglavja s tako visoko umetniško vrednostjo, kakor jih je težko najti enaka v vsej naši slovenski povojni literaturi..."

"*Ameriška domovina*" pa je v št. 57 z dne 5. maja objavila o knjigi Na božji dlani kritično poročilo, ki ga je napisal Karel Mauser. Med drugim pravi:

"Pisatelj Goričanca in Mertika... je stopil pred slovensko javnost z novo knjigo, ki naj bi skušala biti naš veliki tekst za tragedijo, ki se je za slovensko zemljo pričela leta 1941... V emigraciji so pisa-

telji ta tekst opazovali... Prvi je zdaj vrgel kopje Kociper in zanimivo je presoditi, v koliko je uspel in v koliko ni. Kociper je slikar impresionist, je pisatelj občutij, refleksov, ki jih vanj odbija Prekija... Morda je že v tem nekaj odgovora, v koliko se je Kocipru veliki tekst posrečil. Težko je namreč biti velik epik pisatelju, ki je samo struna svoje zemlje.

Kadarkoli mislim na naš veliki tekst, mi proti volji prihaja na misel Šolohov Tihi Don. Ne morem in ne morem se znebiti vtisa, da za veliki tekst med nami še ni pravega epika. Nismo še dovolj močni, da nas čustvovanje ne bi zaneslo s poti... Tudi Kocipra je zaneslo, zato je vprašanje velikega teksta rešil na pol... Občutek imam, da je K. sam čutil, da je v opisu preseljevanja dosegel vrh in da je zato zadnja četrtina romana prešibka...

In svet se vrti naprej je dobra knjiga, ki je nihče ne bo odložil prej, dokler je ne bo prebral. Pisatelj je naredil pogumen korak, čeprav mu do kraja ne moremo priznati, da je veliki tekst že rodil. Spočel ga je in zdaj je odvisno, kako se bo razvijal... Kar pa

nam je pisatelj dal v tej knjigi, morem primerjati lepi ogrlici, ki ima mnoge prave bisere med nepravilni. Zgodba Hrgovega Petra in Mimike je tako močna, da je že zavoljo nje vredno, da je knjiga izšla. Strani iz preseljevanja spadajo brez dvoma v vsako antologijo slovenske proze... Segajte po knjigi, zrcalo preteklo dobe je, v kateri smo dozoreli."

"Duhovno življenje" prinaša v svoji julijski številki poročilo o delavnosti Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu in pravi med drugim:

"Dva lepa večera je nudila v mesecu maju Slovenska kulturna akcija svojim članom in prijateljem. 3. maja je g. Ruda Jurčec, avtor knjige Ljubljanski triptih, ki je med Slovenci v zamejstvu vzbudila izredno pozornost in toplo priznanje kot dosedaj malokatera druga knjiga, orisal generacijo med prvo in drugo vojno, ki je dala ljudi, katere pisatelj v knjigi popisuje... Pojasnil je pomen nekaterih slik in naznačil okvir likov, ki jih je obdelal v svojem delu. Občinstvo je to pot bilo izredno številno..."

kronika

— Pisatelj Mirko Javornik je v sredo dne 9. junija predaval v tržaškem radiu o knjigi Rude Jurčeca: Ljubljanski triptih. Predavanje bomo objavili v prihodnji številki Glasa pod zaglavjem Obrazi in obzorja.

— Svobodna mednarodna akademija znanosti in umetnosti v Parizu je vnovič zborovala. V soboto, dne 7. VI. t. l. se je vršila VII. redna glavna skupščina z običajnim dnevnim redom. Izvoljen je bil dosedanji akademski svet. V soboto popoldne in v nedeljo ves dan se je vrstilo potem skupno štiri-

najst znanstvenih predavanj. Med temi je bilo tudi inavguralno predavanje lanske leto imenovanega rednega člana gospoda Marijana Marolta o našem velikem mojstru Plečniku. Njegovo predavanje je vzbudilo med visoko kvalitetnimi poslušalci po svoji vsebini največje zanimanje, a po svoji odlični obliki iskreno priznanje vseh. Našemu tajniku g. Maroltu na tem pomembnem uspehu prisrčno čestitamo in se radujemo, da je tako dostojno afirmiral slovensko ime pred tako visokim forumom.

— Za izdajo Debeljakovega prevoda Dantejevega Pekla je že pri-
glašenih čez 50 prednaročnikov. Pohitite tudi drugi, kajti čimprej

bo 300 naročnikov, ali kakšen mecen-
ski dar, ki bi jih nadomestil, bomo dali v tiskarno pripravljeni
rokopis. Le od prednaročnikov je
odvisna ta izdaja največje emi-
grantske pesnitve vseh časov.

doma in po svetu

— Umrl je v Londonu univ.
prof. Mathews, prevajalec Prešer-
na in drugih slovenskih del v an-
gleščino. Bil je ugleden slavist in
iskren sodelavec našega rojaka
prof. Lavrina, ki je profesor na
univerzi v Nottinghamu. Z njego-
vo smrtjo je slovenska literatura
izgubila velikega prijatelja.

— Majski festival operne gla-
sbe je bil v Wiesbadenu v Nem-
čiji. Med zunanjimi udeleženci so
bile skupine jugoslovanskih gleda-
lišč, ki so nastopile z operama
"Princ Igor" (Borodin) in "Kat-
ja Kobanova" (Leoš Janáček). Pi-
no in Pia Mlakar sta predvajala
balet "Vrag na vasi". Listi so pi-
sali, da je občinstvo pozdravljalo
uspeh nastopajočih iz Jugoslavije
z viharnimi ovacijami.

(Pri založbi Lipa v Kopru bo pi-
satelj Bogomir Magajna izdal zbir-
ko svojih novel in črtic Na brego-
vih srca.

Angleži velikega francoskega
pesnika in pisatelja Paula Clau-
dela skoraj da niso poznali. Do
konca 1957 je v Angliji izšlo samo
eno Claudelovo delo v prevodu in
sicer "Le Soulier de satin". Lon-
donski kritiki pa so sedaj sprožili
val in terjajo, da naj angleške za-
ložbe takoj popravijo veliko napako,
ko na angleškem trgu ni del
"Paula Claudela, tega Titana so-
dobne svetovne književnosti," med
tem ko ljudje letajo gledat dela
raznih Brechtov, Beckettov, Iones-
cov in Bettijev...

Pridobimo Slovenski kulturni akciji

100

novih naročnikov!

Ponavljamo vljudno vabilo vsem našim naročnikom, prijateljem in čitateljem, da se pridružijo akciji za povečanje števila naročnikov.

PREBERITE ŠE ENKRAT, KAR SMO OBJAVILI V PREJŠNJI ŠTEVILKI GLASA.

Kdor nabere deset novih naročnikov, sprejme umetniško sliko.

Kdor nabere 5 do 9 naročnikov, prejme celotno zbirko izdaj SKA.

Kdor nabere 3 do 4 naročnine — umetniško vazo.

Kdor nabere 1 ali 2 naročnini — prejme ali: "Moj svet in moj čas" (Pregelj), "Ljudje" (Velikonja), "Dhaulagiri" ali Balantičeve poezije.

Čas za nagradno prijavo je do konca avgusta v Argentini, do konca septembra v drugih državah.

ZALOŽBA SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE